

מסורת הש"ס

א) וְלָקַחְתָּ פֶּה: פו. כמובט כו.א. ג) וְלַעֲלֵל עַ. וס"ג. גז.א) וְזָמִים ח: ד) (וְלַעֲלֵל עַ. ע"ש פסחים מז. ע"ש.) ס) וְלַעֲלֵל נד: וס"ג. ו) ע"י חוס' ב"מ נג. ד"ה וְהָן נִכְסֵי וְחֹסֶ' לַעֲלֵל עַ. ד"ה נִכְסֵי. ז) וְלַעֲלֵל עַ: וס"ג. ח) שבת כה. כבודות לד. ט) וְשָׁבַת כו.א. י) מכות יד: יא) וְנִמְדַּבֵּר יט. ט) וְדָן עג.:

←
→

תורה אור השלם

1. איש איש מִזֶּרַע אֶהְרֹן וְהָיוּ צָרִיעַ אוּ יָב וְבִקְדָּשִׁים לֹא יֵאָכֵל עַד אֲשֶׁר יִסְדֹּק וְהִנָּגַע בְּכָל טֹמֵא נָפֵשׁ אוֹ אִישׁ אֶחָד תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת זָרָע: ויקרא כב ד
2. אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וְיִשְׁלַח מִבִּשְׁלַח בְּמִים בִּי אִם צָלַי אֶשׁ אוֹ רֹאשׁוֹ עַל כִּרְצִיו וְעַל קִרְבּוֹ: וְלֹא תוֹחֲלוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקֹּר וְהִתָּחַר מִמֶּנּוּ עַד בִּקֹּר בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹפֶה: שמות יב ט-י

3. לֹא אֲכָלְתִּי בְּאֵני מִמֶּנּוּ וְלֹא בִּכְרֹתִי מִמֶּנּוּ טֹמֵא וְלֹא נִתְּתִי מִמֶּנּוּ לָמֶת שְׁמוּעָתִי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: דברים יד יד
4. וְיִדְבֹּר יְיָ אֶל אֶהְרֹן וְאֵני הִנֵּה נִתְּתִי לָךְ אֶת מִשְׁמַרְתִּי הַרְמוּתִי לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ נִתְּתִים לְמִשְׁחָה וּלְבִגְדֵי לִקָּח עֹלֶם: במדבר יח ח

←
→

הגהות הב"ח

א) גב' כהנה למה לי (אבל) מעשר חז"מ. וי"צ ס"א ודלמא מעשר ר"י (ב) תוס' ד"ה הכי גרס וכו' מחוסר כפורים יבשר כ"ל ותיבת כלל נחתק: (ג) ד"ה מה וכו' שכן פנקע"ב כ"ל וזות סמ"ך נחתק: (ד) ד"ה חד וכו' ומכורים דלעיל קאי כ"ל ותיבת דכתב נחתק: (ס) ד"ה ליקח וכו' הכה הכי פריך:

←
→

הגהות הגר"א

[א] גב' (דפליג עליה דר' עקיבא) חל"מ (וכמה דמקו כזה המפרשים):

←
→

הגהות מהר"ב רינשבורג

[א] תוס' ד"ה חד לגופיה וכו'. י"צ ע"י מנחת נח ע"כ חוס' ד"ה אין לוקח וכו' ודו"ק:

הערל פרק שמיני יבמות

ונוהגין. תרומה וזכורים כשאר שני שבוע בכל שנות השמיטה אבל **מעשר שני** אין נוהג ב' וצו': ור' **מאיר** **היא דאמר**. בפרק יש מותרות (לקמן פה): מעשר ראשון אסור לזרים הלכך לענין ערלות נמי חמור: **אונן מוסר כפרה**. דקדשי בזה הבית היא ולא קדשי מזבח ומלינו טבול יום מותר בזה

וכל שכן אונן: **מחוסר כפרה**. טומאה דבעיא קרבן כל שלא הביא כפרתו אסור בזה למחוסר מעשה הוא וכמי שטומאתו עליו דמי וכל שכן טבול יום דילה דליכא תרמי אבל טבול יום דטומאת מת ושרץ מותר בזה דשמעא ממילא ערצא ולא מחוסר מעשה הוא הלכך כי כתיב **והזה הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא** למישרי טבול יום אתא ולא מחוסר כפורים: ואם **איסא**. דערל מותר במעשר ליתמי וערל אסור בתרומה ומותר כפרה ובמעשר כדאמר לעיל (דף עג:). ערל שהיה הזאתו כשרה ומדלל תניה שמע מינה משום מעשר הוא דשנקה: **תנא דבי ר' עקיבא** **היא**. דאסר ליה נמי כפרה כדתני לעיל (סס) טומטוס שקידש קדושו פסול ואוקמינן כרבי **עקיבא: ומאן תנא**. דלעיל דלכשר ערל כפרה ופליג עליה דרבי **עקיבא** כדקמני לעיל (סס) ערל שהיה הזאתו כשרה: הכי גרסינן **תנא דיוסף הכנזי** **היא**. ת"ק דיוסף הכנזי היא דאמר מחוסר כפורים כשר כפרה והא מתניתא דאוקמינא כרבי עקיבא קתני מחוסר כפורים פסול כפרה וכו' היכי דפליג אאמחוסר כפורים איכא למימר דליהו פליג נמי עליה צערל לעיל: הכי גרסינן בתוספתא (דפרה פ"ד ה"צ) **שרפא אונן ומחוסר כפורים כשרה יוסף הכנזי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה**. דכיון דמחוסר מעשה הוא עדיין טומאה עליו ולא קרינא ביה טהור: **תלתא ממנו כסאי כפסת**. אל תאכלו ממנו נא (שמות יב) לא חותירו ממנו והנותר ממנו [שם]: ו**תלתא ממנו במעשר**. לא אכלתי ולא צערתי ולא נתיית (דברים טו): **נא הכסוב**. באש תשרפו (שמות יב) ליתן עשה אחר ל"ת לומר שאין לוקח עליו: **צק שני**. דמאי למכתב והנותר ממנו באש תשרפו מאי עד צק הא כתיב צרישא דקרא לא תותירו ממנו עד צק אלא הכי קאמר והנותר לצק הראשון שהוא יו"ט המתן עד צק שני שהוא חול ושורפו ללמודך שאין שורפין קדשים ביו"ט. ותריייהו כצ"ד לולין (פסחים דף פג:):

לדרכי אבהו. דאמר לעיל למישרי הדלקה בשמן של תרומה שנטמאה: **שמות נסוכו**. ואע"ג דקיימא לן (שבת דף פו.) דסיכה כשתיה והוה ליה כמאן דשתי ליה בטומאה: לא **נפסי ממנו למת**. לעיל מיניה כתיב לא צערתי ממנו בטומא וכתיב צתריה ולא נתיית ממנו למת כלומר מן המעשר טמא לא נתיית ממנו למת הא לחי דומיא דמת נתיית וזו נתינה משכחת במת הוי אומר זו סיכה וקדייקינן דכוותיה צחי שרי: ואימא. למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי ואשמועינן דאף על גב דמעשר טהור לא יתן אלא לאכילה ושתייה וסיכה אם נטמא מותר לחלו לנקות ממנו חלוק: **מופנה מזד אחד**. דההוא דפסח מופנה לגזירה שוה אבל דמעשר כולוהו תלתא אלכרכת להו: **הניחא למאן דאמר**. פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא בהמפלת במס' נדה (דף כג:): **סך דרבי אבהו**. דמפיק חד ממנו למישרי הדלקה בשמן תרומה שנטמאת מדרב נחמן נפקא:

הערל פרק שמיני יבמות

עד.

אונן מותר בפרה. דלא גרע מטבול יוס ואע"ג דאונן אסור במעשר וטבול יוס מותר היינו לאכילה אבל לנגיעה תרוייהו שרי: **הכ' גרים בקונט'** **שרפת אונן** ומחוסר כפורים כשרה וגרים נמי תנא דיוסף הבבלי היא. ומדקדק דמדפליג אתנא דלעיל במחוסר כפורים הוא הדין צערל דכשר וקשה

לר"י דמה ענין זה אלל זה דמשום דמכשר במחוסר כפורים (א) לא יכשר צערל ועוד דלייתי מצרייתא דלעיל דמכשרא צהדיא ערל או מדרכי אליעזר בריש פירקין (דף ע.) דלא מרבה ערל כי טמא ולספרים דגרסי הכא שרפת ערל ומחוסר כפורים פסולה יוסף הכנזי אומר ערל כשרה מחוסר כפורים פסולה וגרסינן יוסף הכנזי היא הוה ניחא דמייתי מהכא ולא מההיא דלעיל דניחא ליה לאיתויי שם התנא דמכשר צהדיא אבל אמר ר"י דאי אפשר לגרוס כן דפס"צ דזנחים (דף פ:.) מוכח דיוסף הכנזי ורבנן פליגי במחוסר כפורים וגרסינן נמי אונן במקום ערל ואר"י דאי הוה גרסינן כגירסת הקונט' והוה גרסינן כאן ובזנחים (דף פ:.) ערל צהדי אונן הוה ניחא: **מה צפח בו'**. ה"מ למימר שכן (א) פנקע"ב:

חד לגופיה. [א] אל תאכלו ממנו נא דאי לא כתב ממנו ה"א דלחמות ומכורים (ו) דכתב לעיל קאי: **בזנין** **למעשר שני שנשטמא שמותר לסוכו**. דס"ד דאסור משום שמצער בטומאה: **לריקח לו ארון ותבריבים**. אע"ג דצהדיא דשרי' איהו להכי צמס' מעשר שני (פ"ה מ"צ) הכא (ס) פריך דלמא דוקא להכי הוא דאתא אבל סיכה אסורה לפי שמצערו בטומאה ומשני דממנו מגופו דמשמע נמי סיכה: **תהא** **לחסקה תחת תבשי"ך**. אע"ד דנפרק כל פסולי המוקדשים (בבבבות דף לה. וסס) מוקי לה בתרומה תלויה דבעיא שימורי צמסקנא לא קאי התם הכי א"י התם דריש ממשמרת דלא קאי אטמאה אבל לך קאי אכולוהו תרומות: אינה

שוה וחד למאן דאמר בא הכתוב ליתן לך עשה אחר לא תעשה ה' אידיד דכתיב וחד כתיב נמי ממנו ולמאן דאמר ליתן לו בקר שני לשריפתו אידיד דכתיב עד בקר כתיב נמי ממנו תלתא ^בממנו כתיבי במעשר חד לגופיה וחד לדרכי אבהו א"ר יוחנן וחד לדרייש לקיש דאמר ריש לקיש א"ר סמיא בזנין למעשר שני שנשטמא שמותר לסוכו שנאמר ^בולא נתיית ממנו למת למת הוא דלא נתיית הא לחי דומיא דמת נתיית איזה דבר ששוה בחיים ובמתים הוי אומר זו סיכה מתקיף לה מר זוטרא וואימא ליקח לו ארון ותכריכים אמר רב הונא בריה דרב יהושע ממנו מגופו רב אשי אמר לא נתיית דומיא דלא אכלתי מה להלן מגופו אף כאן מגופו ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר ו"למדיו ואין משיבין אלא לכמ"ד למדין ומשיבין מאי איכא למימר הך דרבי אבהו מדרב נחמן אמר רבה בר אבوه נפקא ^בדאמר רב נחמן אמר רבה בר אבوه מאי דכתיב ^אואני הנה נתיית לך את משמרת תרומותי ^בבשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה ואמר רחמנא לך שלך תהא להסקה תחת תבשילך: וכל הטמאים בו': **מנא הני מילי** א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל אמר קרא **י'איש איש** מזרע אהרן והוא צדוע או זב וגו' ^אאי זהו דבר ששוה בורעו

לא נתיית ממנו למת לא צסיכה קאמר אלא כך הוא מתודה לא קניתי ממנו ארון ותכריכים למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי ואשמועינן דלדבר שאינו לאכילה והוא זכרי המת הא לחי דומיא דמת נתיית ואשמועינן דאף על גב דמעשר טהור לא יתן אלא לאכילה ושתייה וסיכה אם נטמא מותר לחלו לנקות ממנו חלוק: **מופנה מזד אחד**. דההוא דפסח מופנה לגזירה שוה אבל דמעשר כולוהו תלתא אלכרכת להו: **הניחא למאן דאמר**. פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא בהמפלת במס' נדה (דף כג:): **סך דרבי אבהו**. דמפיק חד ממנו למישרי הדלקה בשמן תרומה שנטמאת מדרב נחמן נפקא:

צורעו

עין משפט נר מצוה

נח א מיי פ"ד מהלכות פרה אדומה הל' יד:
נו ב מיי פ"צ מהל' תרומות הלכה יד ופי"א הלכה א טוש"ע י"ד סימן שלא עסיף יט:

←
→

תוספות ישנים

תלחא ממנו כתיבי במעשר חד לגופיה למעט מעשר ראשון שמותר באניעות: ואימא ליקח לו ארון ותכריכן אי"ל רב הונא בר יהושע ממנו מגופו וסומה דהאמת כך הוא דדרשינן במשניות לא נתיית ממנו למת ליקח לו ארון ותכריכן ואי"ל דה"ק ואמא ליקח לו ארון ותכריכן דוקא. אי"ל רב הונא ממנו כתיב ואפילו מגופו ור"ש ליקח לו ארון ותכריכן דאסור: אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה. וסומה דהתם בפרק כל פסולי המוקדשין אמרינן אחת תרומה טהורה ואחת תרומה תלויה וי"ל דהא והא אחת התם דקאי בני משמרת תרומותי דמיירי בשמירת תרומה קאמר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה תלויה וי"ל דהא דקאי אטמאה דהא לא שייך בטמאה שמור דלגשרה אולא. אבל הכא דר"ל דאמר רחמנא להסקה תחת תבשילך קא דריש אחת תרומה טהורה וטמאה יחד דלוי תלויה לאו מנזמה בשפה אלא מולין לא אולנין ולא שורפין:

←
→

מוסף רש"י

איש איש. מזרע אהרן והוא זרעו או זר, לרבות את הערל. שהוא כטמא שלא יאכל תמימה אם כהן הוא (ותיגיה ד:.) דצהדי קרא תרומה כתיב. דכתיב וכל השמש וטהר ואתר יאכל מן הקדשים והיינו תרומה דסגין ליה צהערב שמש (דעיר יו.) שרפת ארנו ומחוסר כפורים. קאי, כפרה אדומה קאי, כשרה. דקדשי בזה הבית היא ואין אונן אסור בזה, דלא כתיבי הך קראי אלא בקדשי מזבח (ובבבבות יז.) למדין ומשיבין. גזרה שוה שאינה מופנה משני צדדיה אלא מזד אחד למדין ממנה אם אין להשיב, אבל אם יש להשיב משיבין (ושבת קלא ודעיר עו.)